

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"

На правах рукопису

Д Е Й Н Е Г А
ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ
У СИСТЕМІ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Спеціальність: 08.02.02- Економіка технологічних
змін і інноваційних процесів

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ЛЬВІВ - 1997

Дисертацією в рукопис.

Робота виконана в Державному університеті "Львівська політехніка"

Наукові керівники: доктор економічних наук, професор

БОНДАРЄВ ПЕТРО ПАВЛОВИЧ

кандидат економічних наук, доцент

КРИКАВСЬКИЙ ЄВГЕН ВАСИЛЬОВИЧ

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор

ВОЙКО ЄВГЕН ІВАНОВИЧ

кандидат економічних наук, доцент

МИХАЙЛОВСЬКИЙ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ

Провідна організація: Львівський державний університет

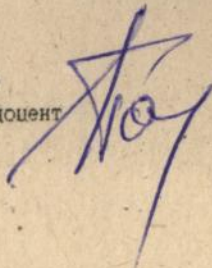
ім. Івана Франка, Міністерство освіти України, м. Львів

Захист відбудеться "8" листопада 1997 року о 14⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 04.06.07. по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук при Державному університеті "Львівська політехніка" за адресою: 290646, м. Львів-13, вул. С.Бандери, 12. с. 406 IV кат.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Державного університету "Львівська політехніка".

Автореферат розісланий "3" квітня 1997 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої Ради,
кандидат економічних наук, доцент

І. Н. Пащенко

ЛННБ України ім. В. Стефаника

00753607 (S)

1.3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дисертаційної роботи є систематизація та вдосконалення теоретичних положень споживання основних виробничих засобів в умовах реформування відносин власності та розробка практичних рекомендацій щодо обґрунтування ефективних заходів управління цим процесом у виробничій сфері через проведення технологічних інновацій.

Поставлена мета обумовила вирішення таких завдань:

- узагальнення досвіду з питань практичної реалізації діючого механізму відтворення основних фондів;

- вивчення методичних підходів стосовно вирішення проблем обґрунтованого проведення технологічних і продуктових інновацій у процесі відтворення основних фондів у державах із зрілими ринковими відносинами;

- в'яснення змісту споживної вартості основних фондів як економічної оціночної категорії;

- встановлення впливу економічних оцінок сфери обміну на часові параметри, що визначають напрями споживання основного засобу;

- дослідження закономірностей прояву виробничих властивостей машини в процесі її виробничого споживання;

- визначення критерію та описання умови доцільності споживання машини для прогнозування тривалості її перебування на підприємстві у якості елемента виробничого процесу.

1.4. ПРЕДМЕТ І ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Предметом дослідження є завершальний фрагмент системи відтворення основних засобів - процес їх споживання. В якості об'єкта теоретичних досліджень виступає суб'єкт господарювання - підприємство, де власне проходить процес виробни-

чого споживання основного засобу.

1.5. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною, методологічною та практичною основою дослідження стали монографії та періодичні публікації провідних вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, чинні законодавчі та нормативні акти України в частині, що регламентує зміст і розвиток процесу відтворення основних фондів.

При обробці та проведенні аналізу інформації використано статистичні, аналітичні, економіко-математичні та експертні методи дослідження.

1.6. НАУКОВА НОВИЗНА ДИСЕРТАЦІЇ І ОСОБИСТИЙ ВКЛАД ДИСЕРТАНТА

Наукова новизна результатів дослідження полягає в розробці теоретичних і методичних основ обґрунтування технологічних інновацій, які проводяться в процесі виробничого споживання основних засобів, що сприятиме реалізації економічного інтересу їх власника.

Особистий внесок дисертанта міститься в таких отриманих результатах:

- розроблено структурно-логічну схему впливу комплексу економічних факторів на процес відтворення основних фондів підприємства, використання якої дозволяє, розмежувавши сфери економічних інтересів окремих власників основних засобів і суспільства в цілому, виділити з відтворювального процесу дві органічно поєднані форми - індивідуальну та суспільну;

- обґрунтовано теоретичні положення виробничого споживання основного засобу й описано особливості його перебування у сфері споживання при відтворенні суспільному, що дає можливість виділити характер впливу економічних оцінок сфер виробництва й обміну на процес споживання основних засобів;

- удосконалено існуючий термінологічний апарат, який застосовується для описання процесу споживання основних засобів як економічного явища, та розроблено окремі його нові фрагменти, що дозволяє конкретизувати сучасну інтерпретацію категорії "споживна вартість основних фондів" в мережі інноваційної діяльності;

- обґрунтовано методичні підходи до визначення ефективних напрямків процесу відтворення основних фондів, в основу яких покладено на рівні підприємства строк споживання, а на суспільному рівні - строк відшкодування, що дає підстави розглядати відокремлено процеси відтворення основних засобів як елемента виробничого процесу й як продуктивних сил;

- розроблено оптимізаційну модель споживання на підприємстві основного засобу, реалізація якої дає змогу в повній мірі виразити економічний інтерес власника при проведенні ним технологічних змін або при визначенні напрямків інноваційної політики.

1.7. ТЕОРЕТИЧНА І ПРАКТИЧНА ЦІННІСТЬ РОБОТИ

Теоретичне значення результатів дослідження полягає в осучасненому науковому підході до змісту та характеру протікання процесу відтворення основних фондів, який враховує специфічні особливості його здійснення як на рівні підприємства, так і на суспільному рівні; про місце виробничого споживання у системі реалізації економічних інтересів власника основного засобу та держави.

Практична цінність дослідження полягає в обґрунтуванні та розробці методичних принципів визначення параметричних часових характеристик процесу виробничого споживання основних засобів, дотримання котрих дозволить суб'єктам господа-

рування проводити ефективні технологічні інновації у діючій системі відносин власності. Окремі рекомендації, одержані у дисертації, використані у ВАТ "Кузнецовськатомбуд", об'єднанні "Вінницямеліоводгосп", а також у навчальному процесі в Українській державній академії водного господарства при викладанні економічних дисциплін.

1.8. РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Впровадження результатів досліджень у ВАТ "Кузнецовськатомбуд" та об'єднанні "Вінницямеліоводгосп" надало можливості для ефективного споживання наявних машинних парків, створило передумови для формування оптимальної їх структури, для своєчасного оновлення технічних засобів і для складання обґрунтованих прогнозів стосовно напрямків технічного розвитку.

1.9. АПРОВАЦІЯ РОБОТИ

Основні результати дослідження та питання їх наукової та практичної доцільності були розглянуті та схвалені на міжнародних науково-методичній (м. Рівне, 1995 р.) та науково-практичній (м. Львів, 1996 р.) конференціях, Всеукраїнській науково-практичній конференції (м. Одеса, 1990 р.), Всесоюзних науково-теоретичних конференціях молодих учених і спеціалістів (м. Москва, 1990 р. та м. Єреван, 1991 р.), республіканській науково-практичній конференції (м. Дніпропетровськ, 1990 р.), науково-технічних конференціях (м. Рівне, 1992, 1995, 1996 рр.).

1.10. ПУБЛІКАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні положення і висновки, що містяться у дисертаційній роботі, опубліковано у збірниках наукових праць, матеріалах і тезах доповідей на конференціях. За результата-

ми проведених досліджень опубліковано 18 наукових праць, загальний об'єм котрих складає 4 друк. аркуша.

1.11. СТРУКТУРА Й ОБСЯГ РОБОТИ

Основний текст дисертаційної роботи викладено на 148 сторінках машинописного тексту, котрий включає 3 таблиці, 21 ілюстрацію. У списку використаної літератури 195 найменувань.

1.12. КОРОТКИЙ ВИКЛАД РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність проблеми, що вивчається, визначені мета і завдання, предмет і об'єкт дослідження, а також наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. У першому розділі дисертації розглянуто особливості проходження процесу відтворення основних фондів у сучасних умовах господарювання. Через призму суспільної й індивідуальної форм відтворення визначено склад і класифіковано фактори, що впливають на економічну оцінку відтворювального щодо основних засобів процесу в частині їх споживання. У другому розділі досліджено природу економічної оцінки процесу споживання основних засобів і виявлено характер впливу на цей процес екзогенних змінних із сфер виробництва й обміну. Третій розділ присвячено описанню методики економічного обґрунтування передумов проведення технологічних інновацій через визначення доцільності перебування основного засобу у сфері споживання. Там же приводиться оптимізаційна модель її реалізації. У висновках підсумовуються результати досліджень та запропоновано рекомендації з їх практичного застосування.

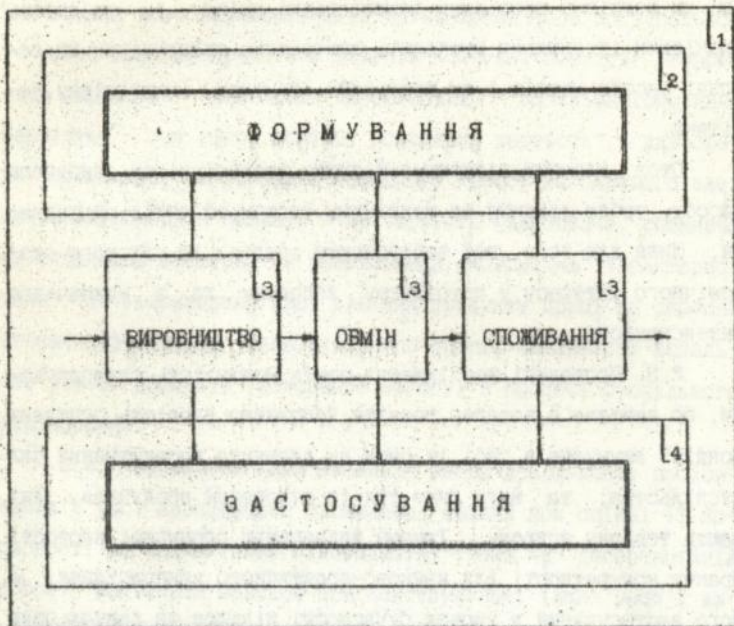
2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. В період переходу економіки України до ринку робляться недостатньо обґрунтовані спроби трансформувати систему відтворення основних фондів. Тому у роботі нами розроблено і дано осучаснене теоретичне представлення про суть, характер і елементи процесу відтворення знарядь праці.

Процес відтворення здебільшого розглядався лише як постійне відновлення та повторення процесу виробництва. Результати проведеного ретроспективного аналізу показують, що теорія суспільного відтворення базувалася на вивченні характерних особливостей і закономірностей кругообороту індивідуально авансованого капіталу, котрий перебував у власності хоча й абстрактного, але одного суб'єкта господарювання. Практична реалізація такого підходу спричинила до ослаблення в народному господарстві СРСР механізму відтворення основних фондів у якості елемента продуктивних сил суспільства.

Положення чинного законодавства України, що регулюють суспільні відносини у частині розвитку процесу відтворення, визначають ринковий напрямок розвитку національної системи відтворення основних фондів. Але результати аналізу організаційно-економічних зв'язків, зображених на рис. 1, дали переконливі докази для твердження про відсутність реальних економічних відносин на рівні 3 та деформованих відносин на рівні 4.

2.2. В результаті виконаних досліджень кругооборотів основного засобу та його вартості, визначено два головних обмеження в часі стосовно процесу індивідуального відтворення основного засобу: строк споживання та строк відшкодування вартості.

Рівень факторів:

- 1-зовнішній макроекономічний; 2-внутрішній макроекономічний;
- 3-зовнішній мікроекономічний; 4-внутрішній мікроекономічний

Рис.1. Структурно-логічна схема впливу економічних факторів на процес відтворення основних фондів

Строки споживання та відшкодування вартості основних засобів, як доведено в дисертації, не пов'язані безпосередньо з фізичною їх природою. Для власника цих засобів вони в першу чергу є визначником тих періодів, на протязі котрих реалізуються економічні інтереси власника, зміст яких включається в наступному: по-перше, чи є необхідність подальшого перебування основного засобу у виробничому споживанні

та чи потрібно проводити технологічні зміни, і, по-друге, наскільки інтенсивно проходить повернення авансованих на основні засоби коштів і як формувати ефективну інноваційну політику.

Отже, власник підтримує фізичну довговічність основного засобу, тобто слідкує за технічним станом об'єктів споживання, лише для того, щоб забезпечити реалізацію власного економічного інтересу у потрібному напрямку та з визначеною інтенсивністю.

2.3. Проведені дослідження дають можливість стверджувати, що вживане й дотепер поняття "споживна вартість основних фондів" акумулює в собі їх риси як елемента продуктивних сил суспільства, та й то лише тих із створених продуктів, які мають товарну природу. Такому визначенню споживної вартості бракує конкретності для науково-практичного використання, а його застосування в умовах сучасності нівелює та завуальовує особливості основних фондів як об'єкта індивідуального відтворення, якими ці фонди володіють у відповідних формах суспільного відтворення.

На кожному етапі перебування продукту праці у різних сферах суспільного відтворення перелік властивостей, яким він має бути наділений, і рівні оцінки цих властивостей стають варіаційними. З однієї сторони, ці зміни стосуються власне продукту праці, котрий з часом старіє, тобто вони залежать від моменту його опоживання, а з іншої - регулюються запитами потенційного чи реального власників цього продукту. Для однозначного описання деяких важливих сторін даного суспільно-економічного явища, а саме: оцінки корисності, а в подальшому й доцільності перебування продукту праці на окре-

мих етапах його відтворення та оптимальних форм поступального руку, нами пропонується вживати наступні поняття: "виробнича вартість" - для сфери виробництва, "споживча (обмінна) вартість" - для сфери обміну, "споживна вартість" - для сфери споживання, а стосовно основного засобу як окремого елемента виробництва вважати, що вартість (виробнича, споживча чи споживна) виступає як узагальнена економічна характеристика, з урахуванням якої власник продукту праці на окремих етапах відтворення індивідуально оцінює можливість подальшої участі продукту (основного засобу) в процесі суспільного відтворення.

2.4. Розроблена нами загальна умова доцільності продовження в часі виробничого споживання машини при оцінці її корисності на конкретному підприємстві (вона в дисертаційній роботі виступала базовою при конструюванні інших умов і виконанні можливих модифікацій споживання основного засобу), записується у вигляді:

$$\sum_{t=t_0}^{t_k} P_{Mt} > \sum_{t=t_0}^{t_k} P_{Oчt} \quad (1)$$

де P_{Mt} та $P_{Oчt}$ - відповідно отримана та очікувана в t -ий період часу споживання машини величини прибутку.

Відрізок часу, що дорівнює різниці початкової та кінцевої часових характеристик ($t_k - t_0$), визначає в умові (1) максимально можливий період перебування машини у процесі виробничого споживання, на протязі якого не потрібно проведення технологічних змін. Однак ця обставина не виключає приупинення цього процесу у будь-який інший момент часу t_d , де $t_0 < t_d < t_k$, який також є економічно вигідним:

$$\begin{array}{r} t_1 \qquad \qquad t_1 \\ \Sigma \quad \Pi t > \quad \Sigma \quad \text{Поч} t, \qquad \qquad (2) \\ t=t_0 \qquad \qquad t=t_0 \end{array}$$

Залежність (2) описується раціональна умова - процес виробничого споживання машини завжди приносить власнику сумарний економічний ефект. Реалізувати практично дану умову власнику основного засобу видається важче в порівнянні з загальною, бо здійснення її залежить від вміння власника орієнтуватися у визначенні пріоритетів потреб у суспільстві.

Більш суттєвим проявом економічного інтересу власника на рівні підприємства, як доведено у дисертаційній роботі, є його бажання не втратити за час споживання основного засобу як елемента виробництва хоча б абсолютну величину авансованої капітальної вартості, тобто відшкодувати її повністю у визначені державою нормативні строки споживання. Зважаючи на ту обставину, що процес індивідуального відтворення в сучасних умовах господарювання часто приймає тенденцію до стрімкого затухання через свою економічну недоцільність, права частина залежності (1) має зрости на певну величину, ставлячи умови до більш ефективного споживання машини та прискореного проведення технологічних інновацій.

Додатковим джерелом відшкодування вартості основного засобу у такому випадку виступатимуть прибуток від реалізації продукту, що створений із використанням машини (Πv_t), та прогнозований розмір грошових надходжень у момент втрати суб'єктом господарювання права власності на машину (Πm). Умова доцільності (1) при цьому запишеться у вигляді:

$$\begin{array}{r} t_1 \qquad \qquad \qquad t_1 \\ \Sigma \quad (\Pi m_t + \Pi v_t) > \quad \Sigma \quad (\text{Поч} t + \Pi v_t), \qquad \qquad (3) \\ t=t_0 \qquad \qquad \qquad t=t_0 \end{array}$$

Описана в дисертації умова (3) більш повно відповідає завданню, котре вирішується в даному дослідженні, бо її дія дещо виходить за межі процесу виробничого споживання, обмеженого часовими параметрами t_0 і t_k (рис. 2).

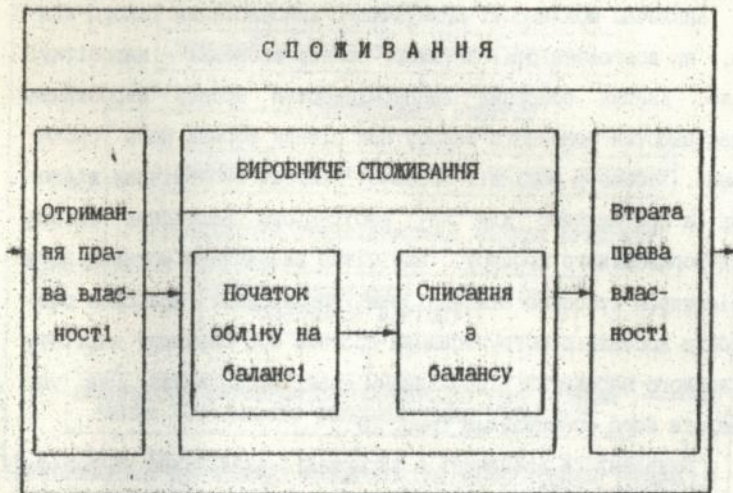

Рис. 2. Структура процесу споживання основного засобу

2.5. Викладені в роботі міркування стосовно існуючих методичних підходів обґрунтування моменту втрати права власності на основний засіб приводять до висновку, що строк служби основного засобу не може бути визначальним орієнтиром при обчисленні меж оптимального його споживання, бо реалізація економічного інтересу власника обумовлює пріоритетність перебування основного засобу у сфері споживання як носія економічних відносин, які базуються в першу чергу на відносинах власності, а не його властивостях як фізичного об'єкта.

Відзначена у дисертації невідповідність між двома відтинками часових періодів - строком служби основного засобу та строком його споживання, котра базується на виявлених і проаналізованих відмінностях фізичної довговічності, все ж не виключає можливості практичного використання такого явища, як довговічність, в іншому своєму значенні - наробітку. Адже, знання основних закономірностей прояву виробничих властивостей основного засобу при різних формах його споживання, тобто у полі дії існуючої системи економічних відносин із притаманною для неї нестійкістю вартісних оцінок відтворювального процесу, але чітко визначеним мотиваційним орієнтиром стосовно кінцевої межі споживання, дозволяє розробити достатньо обгрунтований прогноз про споживну вартість основного засобу на відповідному етапі його "життя" та управляти його споживанням (рис. 3).

Виявлені та визначені в дисертації аналітично залежності між питомими вартісними оцінками, визначеними на одиницю виконаної роботи, та сумарним наробітком в окремі мікроекономічні періоди відкривають для власників основних засобів можливість ефективно реалізовувати своє право власності на ці засоби. Дана теза підкріплюється у дисертаційній роботі конкретними прикладами, в яких розглядається споживання однокорових екскаваторів і бульдозерів.

3. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

3.1. Використання розробленої в дисертації структурно-логічної схеми впливу макро- та мікроекономічних факторів на відтворення основних фондів, дозволяє суб'єктам господарювання-власникам основних засобів врахувати специфічні особливості індивідуальної та суспільної форм процесу і про-

водити ефективні технологічні зміни та формувати раціональну інноваційну політику.

3.2. Обґрунтовані теоретичні положення виробничого споживання основного засобу та описані особливості його перебування у сфері споживання при відтворенні суспільному можуть використовуватися науковцями для розвитку дослідження питань відтворення основних фондів, а також для вивчення проблем відтворення інших елементів виробництва.

3.3. Упорядкований існуючий термінологічний апарат, який застосовується для описання та при формуванні економічних оцінок споживання основних засобів, і розроблені окремо його нові фрагменти, що пов'язані з конкретизацією сучасної інтерпретації категорії споживної вартості основних фондів і з визначенням економічної природи мірила їх споживання, будуть корисними спеціалістам підприємств в практиці господарювання та студентам при освоєнні відповідних тем економічних дисциплін.

3.4. Обґрунтована й описана загальна умова доцільності користування власником своїм правом власності на основний засіб і приведені відповідні її модифікації стосовно різних форм виробничого споживання, дозволять власнику в повній мірі реалізувати його економічний інтерес при виборі термінів проведення технологічних змін і напрямів формування інноваційної політики у процесі споживання основних фондів.

3.5. Сформована блок-схема визначення доцільності проведення технологічних інновацій і встановлені закономірності у змінах виробничих властивостей одноковшових екскаваторів і бульдозерів можуть використовуватися керівниками і працівниками відповідних підрозділів підприємства для економічного

обґрунтування заходів по зниженню витрат на їх споживання.

4. СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ,

ЯКІ ВІДБРАЖАЮТЬ ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ.

4.1. Крикавський Є.В., Дейнега О.В., Вирста М.Я. Ефективність технологічних інновацій: Навч. посібник.- Львів, 1997.- 45 с. (особистий внесок автора - сформульовано принципи та визначено передумови технологічних інновацій).

4.2. Дейнега А.В. Совершенствование планирования ремонтно-эксплуатационных работ на осушительных системах.- Рекомендации по повышению эффективности водохозяйственного строительства и использованию водных ресурсов.- Сб. науч. трудов.- Ровенское областное научно-экономическое общество. Вып. 2. - Ровно, 1988.- С. 15-16.

4.3. Дейнега А.В. Предложения по повышению эффективности ремонтного производства.- Рекомендации по повышению эффективности водохозяйственного строительства и использованию водных ресурсов.- Сб. науч. трудов.- Ровенское областное научно-экономическое общество. Вып. 3.- Ровно, 1990.- С. 26-27.

4.4. Онокало В.Г., Дейнега А.В. Определение эффективности затрат на капитальный ремонт техники.- Рекомендации по повышению эффективности водохозяйственного строительства и использованию водных ресурсов.- Сб. науч. трудов.- Ровенское областное научно-экономическое общество. Вып. 3.- Ровно, 1990.- С. 24-25. (особистий внесок автора - визначено критерій і сформовано умову доцільності проведення капітального ремонту технічних засобів).

4.5. Крикавський Є.В., Дейнега О.В. Методологічні основи суспільного відтворення основних фондів у сучасних умовах

господарювання.- Депонована в ДНТБ України, N 2107-Ук 95.- Київ, 1995.- 13 с. (особистий внесок автора - сформовано структурно-логічну схему зв'язку між суспільною та індивідуальною формами відтворення).

4.6. Крикавський Є.В., Дейнега О.В. Особливості кругообороту основних фондів підприємства в перехідний до ринкових відносин період.- Депонована в ДНТБ України, N 2106-Ук95.- Київ, 1995.- 16 с. (особистий внесок автора - виявлено сучасні особливості відтворювальних процесів у сфері споживання основних фондів).

4.7. Крикавський Є.В., Дейнега О.В., Кара Н.І. Відтворення основних фондів у контексті підприємницької логістики.- Матеріали міжн. наук.-практ. конф-ції "Маркетинг та логістика у системі менеджменту".- Державний університет "Львівська політехніка".- Львів, 1996.- С. 212-214. (особистий внесок автора - конкретизовано зміст процесу споживання).

4.8. Дейнега О.В. До питання про економічну природу споживної вартості основних фондів.- Матеріали наук.-практ. конф-ції "Проблеми і досвід підготовки спеціалістів для ринкової економіки".- Українська державна академія водного господарства.- Рівне, 1996.- С. 18.

4.9. Дейнега О.В., Філоник Ю.А. Про зміст і особливості кругооборотів основного засобу та його вартості.- Матеріали наук.-практ. конф-ції "Проблеми і досвід підготовки спеціалістів для ринкової економіки".- Українська державна академія водного господарства.- Рівне, 1996.- С. 19. (особистий внесок автора - визначено передумови проведення технологічних змін).

4.10 Гончаров С.М., Дейнега О.В. Сучасні проблеми фор-

мування інструментарію для вивчення явищ, пов'язаних із основними фондами.- Матеріали наук.-практ. конф-ції "Проблеми і досвід підготовки спеціалістів для ринкової економіки".- Українська державна академія водного господарства.- Рівне, 1996.- С. 17. (особистий внесок автора - уточнено термінологічний апарат, який використовується при описанні процесу споживання основних засобів).

4.11. Дейнега А.В. Обоснование эффективности затрат на ремонт мелиоративной техники.- Тез. докл. Всес. науч.- техн. конф-ции молодых уч. и спец-в "Вопросы водохозяйственного строительства, мелиорации, использования и охраны водных ресурсов".- Ереван, 1991.- С. 58-59.

4.12. Дейнега А.В., Рихтер О.М. Совершенствование организационных основ ремонта водохозяйственной техники.- Тез. докл. 3-ей Всес. науч.-практ. конф-ции "Экономические проблемы ускорения научно-технического прогресса в промышленном производстве". - Одесса, 1990.- С. 258. (особистий внесок автора - встановлено закономірності відновлення виробничих властивостей основного засобу).

4.13. Дейнега О.В., Крикавський Є.В. Про формування внутрішньої пізнавальної мотивації студентів при освоєнні теми "Основні фонди підприємства".- Тез. міжн. наук.-метод. конф-ції "Новітні технології навчання у вищих та середніх учбових закладах".- Рівне, 1995.- С. 148. (особистий внесок автора - виявлено існуючі протиріччя між формою та змістом діючої системи відтворення основних фондів).

4.14. Дейнега О.В. Економічні проблеми управління відтворенням активної частини основних фондів у вологосподарському будівництві.- Тез. доп. наук.-техн. конф-ції "Ак-

туальні проблеми економіки водного господарства в сучасних умовах господарювання" - Рівне, 1992.- С.10-11.

4.15. Дейнега О.В. Теоретичні основи обґрунтування доцільності експлуатації меліоративних і будівельних машин.- Тез. доп. ювіл. наук.-техн. конф-ції викл. Українського інституту інженерів водного господарства. - Рівне, 1995.- С. 32.

4.16. Дейнега О.В. Методичні аспекти раціонального управління відтворенням основних фондів.- Тез. доп. наук.-техн. конф-ції викл. Української державної академії водного господарства.- Рівне, 1996.- с.35.

4.17. Дейнега А.В. Организационные предпосылки повышения эффективности ремонтного производства АПК.- Тез. докл. всес. науч.-теор. конф. молодых уч. и спец-в "Развитие кооперации и совершенствование хозяйственного механизма в АПК".- Москва, 1990.- С.197-198.

4.18. Дейнега А.В. Совершенствование организационно-экономических основ ремонта сельскохозяйственной техники.- Тез. докл. республ. науч.-практ. конф-ции "Совершенствование производственного потенциала и снижение ресурсоемкости сельскохозяйственной продукции".- Днепропетровск, 1990.- С.184-185.

S U M M A R I

Deynega A.V. Economic basing on technological innovations in the system of fixed means reproduction.

Defended thesis is a manuscript.

The thesis on competition for candidate's degree of economics in speciality 08.02.02 - "Economics of technological changes and innovation processes". State University

"Lvivska Polytechnika", Lviv, 1997.

Contains investigation results of theoretical problems of an enterprise fixed assets reproduction of management. Concretized the composition of exogene variables, which influence on the researching model of industrial consumption and analytically determined character of endogene variables changes. Worked out principles and realized methods of economic expediency basing of working machines consumption at an enterprise favour the taking well-founded decisions of effective technological changes realization and forming rational innovational policy by management subjects.

АННОТАЦИЯ

Дейнега А.В. Экономическое обоснование технологических инноваций в системе воспроизводства основных средств.

Защищаемая диссертация является рукописью.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.02.02 - "Экономика технологических изменений и инновационных процессов". Государственный университет "Львовская политехника", Львов, 1997.

Содержит результаты изучения теоретических проблем управления воспроизводством основных фондов предприятий. Конкретизирован состав экзогенных переменных, воздействующих на исследуемую модель производственного потребления, и установлен аналитически характер изменений эндогенных переменных. Разработаны принципы и реализованна методика обоснования экономической целесообразности потребления рабочих машин на предприятии, которая способствует принятию субъектами хозяйствования обоснованных решений относительно эффективного

проведения технологических изменений и формированию ими рациональной инновационной политики.

Ключові слова: відтворення основних фондів, виробниче споживання, обґрунтування технологічних інновацій

A handwritten signature or scribble consisting of several overlapping loops and lines, located in the lower right quadrant of the page.

ня проблеми зупинили вибір перед темою, котра пов'язана з формуванням економічних засад обґрунтування оптимальних термінів перебування основних засобів у сфері споживання та необхідності проведення технологічних інновацій.

1.2. СТУПІНЬ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ

Перші ґрунтовні дослідження з проблем визначення економічно доцільних строків служби елементів основних фондів були опубліковані в СРСР в кінці п'ятдесятих-на початку шістдесятих років (Колегаєв Р.М., Канторер С.Є.). У наступний, ввпродовж до розпаду Радянського Союзу, проміжок часу потенціал наукового напрямку значно підсилювався за рахунок розширення кола вчених-економістів, які вивчали дану проблему (Акбердін Р.З., Конкін Ю.О., Консон А.С., Петрович Й.М., Плоткін Я.Д., Покропивний С.Ф., Сачко М.С. та інші). Набув значних кількісних і якісних перетворень рівень теоретично-прикладного опрацювання даного спектру питань: конкретизувалися об'єкти дослідження, зросла варіантність форм втілення проміжних і досягнення кінцевих результатів розв'язання оптимізаційного завдання. Значна увага приділялася проблемі оптимізації строків служби в зарубіжній літературі, де були представлені методичні розробки Дж.С.Тейлора, Г.Готелінга, Ф.Цільмана, А.Гофмана, Дж.Ларсена, Г.Пренрейха, Інституту машинобудівельної та суміжної продукції у м. Вашингтоні (метод МАПІ). Однак, специфіка умов трансформації відносин власності не дозволяє комплексно використати репрезентовані методичні підходи для реалізації економічного інтересу власника основних засобів у процесі їх споживання, і тому наукова проблема потребує свого подальшого розвитку.

AB 37.397

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Важлива проблема, пов'язана з дослідженням процесу відтворення основних засобів, привертає постійну увагу зарубіжних і вітчизняних науковців. Відлагоджений механізм управління цим процесом на стадіях виробництва, обміну, споживання дозволяє державі нарощувати обсяги національного багатства, здійснюючи активну політику стимулювання економічного росту на мікроекономічному рівні. Крім того, досконале знання специфічних особливостей застосування основних засобів на різних стадіях відтворення та проявів характерних властивостей окремих її елементів на протязі строку служби допомагають власникам або спеціалістам підприємств успішно вирішувати проблеми підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності за рахунок проведення обґрунтованих технологічних (процесних) інновацій.

Початок реформування суспільних організаційно-економічних відносин в Україні вніс у процес відтворення основних фондів нові реалії, що визначають зміст і регулюють його тривалість на кожному підприємстві. Ці об'єктивні нововведення, як і питання вивчення специфіки відтворювальних процесів, що здійснюються у сфері споживання, заслуговують адекватної уваги науковців. Адже в умовах вірих ринкових відносин саме підсистема споживання є основною та направляючою в системі відтворення, оскільки в ній не тільки формується ієрархія пріоритетів у суспільстві та визначається доцільність функціонування окремих підприємств в інших сферах відтворення основних фондів, а й регулюються їх темпи.

Теоретичне значення та нагальність практичного вирішен-

Підп. до друку 27.03.97. Формат 60x84 1/16 Папір друк. №2 Офс.друк
Умов. друк. арк. 1,75 Умов. фарб.-відб. 1,75 Умовно-видав. арк. 2,1
Наклад 100 прим. Зам. 66 Віддруковано в друкарні
ПТ "Україна-синтез", Рівне, вул. Замкова, 21.

AB 37.391